

ACTA

DE LA SESSIÓ DE CONSTITUCIÓ DEL COMITÉ D'ÈTICA DEL TURISME DE LA COMUNITAT VALENCIANA

A la ciutat de València, a les 11.30 hores del six de juliol de 2021, es reuneixen al Centre de Turisme (CdT) de València, d'acord amb la convocatòria cursada a aquest efecte pel seu President, els següents membres del COMITÉ D'ÈTICA DEL TURISME DE LA COMUNITAT VALENCIANA.

President: Francesc Colomer, Secretari Autòmic de Turisme i President de Turisme CV.

Vocals:

- Herick Canpos Arteseros, Director General de Turisme i Director de Turisme CV.
- Vicent Grimal, alcalde de Dénia i President de la Comissió de Turisme de la FVMP.
- Eugeni De Manuel, coordinador general de la FVMP.
- Fernando Falomir, per l'associació CV ACTIVA.
- Rosa Vives, per la Federació d'Enoturisme de la Comunitat Valenciana.
- Gonzalo Aranda, per la UGT-PV.
- Cristina García, per CCOO –PV.
- María Del Puig Gisbert, per AVACU
- Javier Martínez, per l'Associació de municipis forestals de la Comunitat Valenciana.
- Domingo García Marzá, en la seua condició d'expert en ètica del turisme.
- Josep Vicent Mascarell, en la seua condició d'expert en ètica del turisme.

Secretari: Jose Luis Wagner Salazar, Cap de l'Àrea de Competitivitat Turística de Turisme Comunitat Valenciana.

Inicia la sessió el President del Consell agraint la presència dels vocals. A continuació, fa un repàs dels temes a tractar, els quals tenen el següent,

ACTA

DE LA SESIÓN DE CONSTITUCIÓN DEL COMITÉ DE ÉTICA DEL TURISMO DE LA COMUNITAT VALENCIANA

En la ciudad de València, a las 11.30 horas del seis de julio de 2021 se reúnen en el Centro de Turismo (CdT) de València, de acuerdo con la convocatoria cursada al efecto por su presidente, los siguientes miembros del COMITÉ DE ÉTICA DEL DE TURISMO DE LA COMUNITAT VALENCIANA.

Presidente: Francesc Colomer Sánchez, Secretario Autónomico Turismo y Presidente de Turisme CV.

Vocales:

- Herick Canpos Arteseros, Director General de Turismo y Director de Turisme CV.
- Vicent Grimal, alcalde de Dénia y Presidente de la Comisión de Turismo de la FVMP.
- Eugeni De Manuel, coordinador general de la FVMP.
- Fernando Falomir, por la asociación CV ACTIVA.
- Rosa Vives, por la Federación de Enoturismo de la Comunitat Valenciana.
- Gonzalo Aranda, por UGT-PV.
- Cristina García, por CCOO-PV.
- María Del Puig Gisbert, por AVACU
- Javier Martínez, por la Asociación de municipios forestales de la Comunitat Valenciana.
- Domingo García Marzá, en su condición de experto en ética del turismo.
- Josep Vicent Mascarell, en su condición de experto en ética del turismo.

Secretario: Jose Luis Wagner Salazar, Jefe del Área de Competitividad Turística de Turisme Comunitat Valenciana.

Inicia la sesión el Presidente del Consejo agradeciendo la presencia de los vocales. A continuación, repasa los temas a tratar, los cuales tienen el siguiente,

ORDRE DEL DIA

- Constitució del Comit  de  tica del Turisme.
- Revisió de les funcions i finalitats dels membres del Comit .
- Programa de treball per al 2n semestre de 2021.
- Ronda d'intervencions, precis i adopció d'acords.

Abans de donar inici al Punt 1r de l'Ordre del dia, **Francesc Colomer, president del Comit **, agraeix als assistents la seua presència i recorda que la Generalitat porta ja uns anys treballant en l'aplicació dels principis de l' tica sobre l'activitat turística de la Comunitat Valenciana i que fruit d'aix  s'han fet passos* molt importants com han sigut l'adaptació del Codi  tic Mundial del Turisme promogut per l'OMT a les peculiaritats pròpies del nostre territori donant com a resultat el Codi  tic del Turisme Valencià (d'ara en avant CETV), les referències expresses a l'ètica i els seus principis inspiradors en la Llei 15/2018, de turisme, oci i hospitalitat de la Comunitat Valenciana, la inclusió de criteris socials basats en la responsabilitat social corporativa i el compliment del CETV en les convocatòries anuals d'ajudes de Turisme Comunitat Valenciana, la qual cosa ha facilitat que, fins a la data, més de 1.000 empreses, destinacions i entitats turístiques s'hi hagen adherit a aquest, o la convergència en les polítiques públiques entre sostenibilitat econ mica, social i ambiental en matèria turística, alineant amb això els 17 ODS promoguts per Nacions Unides amb els principis inspiradors del turisme inclusiu responsable. El president finalitza la seua intervenció comentant que en la nova etapa que ara iniciem amb la constitució del Comit  d'ètica del Turisme se'ns obrin múltiples possibilitats d'avançar en aquest camp de la mà del desenvolupament tecnològic aplicat al turisme, la innovació aplicada a les destinacions, productes i serveis turístics o el desenvolupament de la intel lig ncia artificial at s que per a avançar hem de mesurar d'on partim i, sobre la base d'aix , definir el nostre cicle de millora contínua.

* s'incorpora a l'acta de la reunió el document-resum facilitat als assistents sobre els passos donats fins hui a favor del turisme responsable en la CV.

A continuació, dóna pas al **Punt 1 de l'Ordre del dia** cedint la paraula al Secretari perquè constate que existeix quòrum suficient per a constituir el Comit  d'ètica del Turisme de la Comunitat Valenciana.

ORDEN DEL DÍA

- Constitución del Comit  de  tica de Turismo.
- Revisión de las funciones y finalidades de los miembros del Comit .
- Programa de trabajo para el 2  semestre de 2021.
- Ronda de intervenciones, ruegos y toma de acuerdos.

Antes de dar inicio al Punto 1  del Orden del Día, **Francesc Colomer, Presidente del C mite**, agradece a los asistentes su presencia y recuerda que la Generalitat lleva ya unos años trabajando en la aplicación de los principios de la  tica sobre la actividad turística de la Comunitat Valenciana y que fruto de ello se han dado pasos* muy importantes como han sido la adaptación del Código  tico Mundial del Turismo promovido por la OMT a las peculiaridades propias de nuestro territorio dando como resultado el Código  tico del Turismo Valenciano (en adelante CETV), las referencias expresadas a la  tica y sus principios inspiradores en la Ley 15/2018, de turismo, ocio y hospitalidad de la Comunitat Valenciana, la inclusión de criterios sociales basados en la responsabilidad social corporativa y el cumplimiento del CETV en las convocatorias anuales de ayudas de Turismo Comunitat Valenciana, lo cual ha facilitado que, hasta la fecha, más de 1.000 empresas, destinos y entidades turísticas se hayan adherido a este, o la convergencia en las políticas públicas entre sostenibilidad económica, social y ambiental en materia turística, alineando con ello los 17 ODS promovidos por Naciones Unidas con los principios inspiradores del turismo inclusivo responsable. El Presidente finaliza su intervención comentando que en la nueva etapa que ahora iniciamos con la constitución del Comit  de  tica del Turismo se nos abren múltiples posibilidades de avanzar en este campo de la mano del desarrollo tecnológico aplicado al turismo, la innovación aplicada a los destinos, productos y servicios turísticos o el desarrollo de la inteligencia artificial dado que para avanzar debemos medir de donde partimos y, en base a ello, definir nuestro ciclo de mejora contínua.

* se incorpora al acta de la reunión el documento resumen facilitado a los asistentes sobre los pasos dados hasta la fecha a favor del turismo responsable en la CV.

A continuación, da paso al **Punto 1 del Orden del Día** cediendo la palabra al Secretario para que constate que existe quorum suficiente para constituir el Comit  de  tica del Turismo de la Comunitat Valenciana.

Jose Luis Wagner recorda la composició del Comitè sobre la base de l'així establert en l'article 17 del Decret 7/2020, de 17 de gener, del Consell, de regulació dels òrgans per a la coordinació de l'acció turística i de l'organisme públic per a la gestió de la política turística, i explica als presents quines entitats estan representades en aquest òrgan col·legiat i, com ha sigut el procés de designació de cada vocal.

Finalitzada aquesta explicació, i després de constatar l'existència de quòrum per a això, es declara constituït el *Comitè d'Ètica del Turisme de la Comunitat Valenciana*.

A continuació, es dona pas al **2n punt de l'Ordre del dia**, cedint el President de nou la paraula al secretari perquè recorde a tots els presents les funcions dels membres del Comitè d'Ètica del Turisme. Per a això, Jose Luis Wagner procedeix a llegir el contingut dels articles 15 (Naturalesa i adscripció del Comitè d'Ètica del Turisme) i 16 (Funcions) del referit Decret 7/2020, del Consell, text que tots els presents tenen entre la documentació entregada a l'inici de la reunió.

Amb anterioritat a donar pas al següent punt de l'Ordre del dia, Francesc Colomer sotmet a consideració dels presents el seu desig que Domingo García Marzá, en la seua condició d'expert en ètica aplicada al turisme i artífex, en gran manera, del CETV, lidere, amb el suport de la resta de vocals, el procés d'actualització del CETV, així com del sistema d'alarmes relatiu al compliment d'aquest. No havent-hi posició contrària el respecte, s'acorda aquesta designació a favor del referit vocal del Comitè

A continuació, el President dona pas al **Punt 3 de l'Ordre del dia** exposant que, en la seua opinió, el Comitè d'Ètica del Turisme ha de configurar un pla de treball a desenvolupar en el segon semestre de 2021 i durant tot el 2022 que se centre en tres línies a desenvolupar en paral·lel. A saber:

- Actualitzar el CETV amb vista a la seua aprovació pel Consell Valencià de Turisme, potenciant amb això la seua concepció com a eina-guia per a la millora de la competitivitat d'empreses i destinacions turístiques en l'era postcovid.
- Avançar en la definició de l'Índex Global de Compliment Ètic, així com en els indicadors de compliment del CETV.

Jose Luis Wagner recuerda la composición del Comité en base a lo así establecido en el artículo 17 del Decreto 7/2020, de 17 de enero, del Consell, de regulación de los órganos para la coordinación de la acción turística y del organismo público para la gestión de la política turística, y explica a los presentes qué entidades están representadas en este órgano colegiado y cual ha sido el proceso de designación de cada vocal.

Finalizada dicha explicación, y tras constatar la existencia de quorum para ello, se declara constituido el *Comitè de Ètica del Turismo de la Comunitat Valenciana*.

A continuación, se da paso al **2º punto del Orden del Día**, cediendo el Presidente de nuevo la palabra al Secretario para que recuerde a todos los presentes las funciones de los miembros del Comité de Ética del Turismo. Para ello, Jose Luis Wagner procede a leer el contenido de los artículos 15 (Naturaleza y adscripción del Comité de Ética del Turismo) y 16 (Funciones) del referido Decreto 7/2020, del Consell, texto que todos los presentes tienen entre la documentación entregada al inicio de la reunión.

Con anterioridad a dar paso al siguiente punto del Orden del Día, Francesc Colomer somete a consideración de los presentes su deseo de que Domingo García Marzá, en su condición de experto en ética aplicada al turismo y artífice, en gran medida, del CETV, lidere, con el apoyo del resto de vocales, el proceso de actualización del CETV, así como del sistema de alarmas relativo al cumplimiento de este. No habiendo posición contraria el respecto, se acuerda dicha designación a favor del referido vocal del Comité

A continuación, el Presidente da paso al **Punto 3 del Orden del Día** exponiendo que, en su opinión, el Comité de Ética del Turismo debe configurar un plan de trabajo a desarrollar en el segundo semestre de 2021 y durante todo 2022 que se centre en tres líneas a desarrollar en paralelo. A saber:

- Actualizar el CETV con vistas a su aprobación por el Consell Valencià de Turisme, potenciando con ello su concepción como herramienta-guia para la mejora de la competitividad de empresas y destinos turísticos en la era postCovid.
- Avanzar en la definición del Índice Global de Cumplimiento Ético, así como en los indicadores de cumplimiento del CETV.

- Definir un programa transversal de comunicació de les accions dels agents turístics en favor del turisme responsable, basat en el compliment dels principis del CETV.

Finalitzat aquest punt, el President dóna pas al **Punt 4 i últim punt de l'Ordre del dia**, destinat aquest a recollir els comentaris, precís i preguntes dels vocals del Comitè d'Ètica del Turisme.

- Inicia el torn d'intervencions **Domingo García Marzá** qui agraeix la seua designació com a membre del Comitè i de part del President de Turisme CV, destaca el camí realitzat fins hui, donant suport a la proposta del president quant a les tres línies a cometre del Pla de treball 2021-2022 enumerades en el punt 3r d'aquesta acta i sol·licitant la col·laboració de tots per a això, perquè en la seua opinió és tasca de tots
- Intervé a continuació **Josep Vicent Mascarell**, qui assenyala que cal avançar en àmbits com la incorporació dels valors del CETV des de la formació turística, així com incorporar, en la pràctica, els principis d'aquest en el dia a dia de l'activitat turística d'empreses, associacions i destinacions.
- **Cristina García** assenyala que cal incidir en l'aposta per la visió social del turisme, millorant la formació dels treballadors i treballadores i les seues condicions laborals perquè la qualitat del turisme valencià també es mesura per aquests paràmetres i en ells encara hem de millorar.
- **Gonzalo Aranda** comenta que és molt important avançar en aquest àmbit dins de les relacions laborals existents en el sector i les condicions als quals els treballadors/as es veuen subjectes. Exposa la necessitat de comprovar el grau de compliment de les empreses que han subscrit el CETV amb els principis d'aquest i avançar cap al concepte d' "hotels justos, "restaurants justos"... millorant amb ells l'ocupació turística.
- **Fernando Falomir** assenyala que en la seua opinió el CETV va més enllà de la legalitat, en incidir sobre el comportament de les persones envers les persones i que això li dóna molt valor, però que devem, entre tots, vetllar perquè s'aplique, posant com a exemple que no basta subscriure-ho per a accedir a una ajuda, cal demostrar que es compleix.

- Definir un programa transversal de comunicació de las acciones de los agentes turísticos en favor del turismo responsable, basado en el cumplimiento de los principios del CETV.

Finalizado este punto, el Presidente da paso al **Punto 4 y último punto del Orden del Día**, destinado este a recoger los comentarios, ruegos y preguntas de los vocales del Comité de Ética del Turismo.

- Inicia el turno de intervenciones **Domingo García Marzá** quien agradece su designación como miembro del Comité y de parte del Presidente de Turisme CV, destaca el camino realizado hasta la fecha, apoyando la propuesta del Presidente en cuanto a las tres líneas a acometer del Plan de trabajo 2021-2022 enumeradas en el punto 3º de esta acta y solicitando la colaboración de todos para ello, pues en su opinión es tarea de todos
- Interviene a continuación **Josep Vicent Mascarell**, quien señala que hay que avanzar en ámbitos como la incorporación de los valores del CETV desde la formación turística, así como incorporar, en la práctica, los principios de este en el día a día de la actividad turística de empresas, asociaciones y destinos.
- **Cristina García** señala que hay que incidir en la apuesta por la visión social del turismo, mejorando la formación de los trabajadores y trabajadoras y sus condiciones laborales pues la calidad del turismo valenciano también se mide por estos parámetros y en ellos aún debemos mejorar.
- **Gonzalo Aranda** comenta que es muy importante avanzar en este ámbito dentro de las relaciones laborales existentes en el sector y las condiciones a los que los trabajadores/as se ven sujetos. Expone la necesidad de comprobar el grado de cumplimiento de las empresas que han suscrito el CETV con los principios de este y avanzar hacia el concepto de "hoteles justos", "restaurantes justos" ... mejorando con ellos el empleo turístico.
- **Fernando Falomir** señala que en su opinión el CETV va más allá de la legalidad, al incidir sobre el comportamiento de las personas para con las personas y que eso le da mucho valor, pero que debemos, entre todos, velar por que se aplique, poniendo como ejemplo que no basta suscribirlo para acceder a una ayuda, hay que demostrar que se cumple.

- **Javier Martinez** intervé a continuació per a incidir en què, en la seua opinió, seria molt positiu fer després de l'estiu una jornada tècnica, a manera de taller, que facilite als membres del Comitè conèixer en més profunditat els valors del CETV així com incorporar a aquests, valors ambientals com a part del concepte turisme sostenible i responsable. Tots els presents donen suport a la proposta de realitzar, després de l'estiu, el taller comentat i els representants de Turisme CV afigen que ho faran extensiu a les Àrees gestores de l'entitat (formació, competitivitat, màrqueting i producte i invat.tur) perquè expliquen les seues línies d'acció i aplicar sobre elles, amb major intensitat, els principis del CETV.
- A continuació, intervé **Vicent Grimalt**, qui comenta que en la seua opinió el repte està a passar de la teoria a la pràctica i que els agents turístics, sobretot les empreses, complisquen en el seu conjunt amb els principis del CETV perquè considera que, encara que és cert que el missatge va calant, encara és reduït el nombre d'empreses que, de veritat, apliquen en la pràctica el CETV. En aquest punt s'obri una reflexió conjunta de com conjugar formació, sensibilització, pedagogia, vigilància i control.... per a aconseguir-ho.
- **María Del Puig Gisbert**, comenta que és molt important avançar en el camp de la conscienciació de l'usuari/ària de serveis turístics perquè segons es van conscienciant, com ha passat amb la sostenibilitat aplicada al turisme, comencen a discriminar en la seua decisió de compra els serveis i productes basats en un turisme ètic i responsable dels quals no ho són. Incideix en què el compliment del CETV ha de ser identificat pel consumidor com un "valor afegit" del producte/servei turístic que adquireix i que cal empoderar al consumidor en l'elecció de propostes responsables enfront de les quals no ho són.
- Tanca la ronda d'intervencions **Eugeni De Manuel**, qui comenta que li sembla molt bona idea fer després de les vacances estivals el taller proposat i que, de cara a la sensibilització de les destinacions turístiques en aquest camp, es pot organitzar una Aula de Turisme a la tardor sobre el valor, en clau competitivitat, que té l'ètica aplicada al turisme.
- **Javier Martinez** intervine a continuació para incidir en que, en su opinión, sería muy positivo hacer tras el verano una jornada técnica, a modo de taller, que facilite a los miembros del Comité conocer en más profundidad los valores del CETV así como incorporar a estos, valores ambientales como parte del concepto turismo sostenible y responsable. Todos los presentes apoyan la propuesta de realizar tras el verano, el taller comentado, a lo que los representantes de Turisme CV añaden que lo harán extensivo a las Áreas gestoras de la entidad (formación, competitividad, marketing y producto e invat.tur) para que expliquen sus líneas de acción y aplicar sobre ellas, con mayor intensidad, los principios del CETV.
- A continuación, interviene **Vicent Grimalt**, quien comenta que en su opinión el reto está en pasar de la teoría a la práctica y que los agentes turísticos, sobre todo las empresas, cumplan en su conjunto con los principios del CETV pues considera que, aunque es cierto que el mensaje va calando, aún es reducido el número de empresas que, de verdad, aplican en la práctica el CETV. En este punto se abre una reflexión conjunta de cómo conjugar formación, sensibilización, pedagogía, vigilancia y control.... para lograrlo.
- **María Del Puig Gisbert**, comenta que es muy importante avanzar en el campo de la concienciación del usuario/a de servicios turísticos pues según se van concienciando, como ha pasado con la sostenibilidad aplicada al turismo, empiezan a discriminar en su decisión de compra los servicios y productos basados en un turismo ético y responsable de los que no lo son. Incide en que el cumplimiento del CETV debe ser identificado por el consumidor como un "valor añadido" del producto/servicio turístico que adquiere y que hay que empoderar al consumidor en la elección de propuestas responsables frente a las que no lo son.
- Cierra la ronda de intervenciones **Eugeni De Manuel**, quien comenta que le parece muy buena idea hacer tras las vacaciones estivales el taller propuesto y que, de cara a la sensibilización de los destinos turísticos en este campo, se puede organizar un Aula de Turismo en otoño sobre el valor, en clave competitividad, que tiene la ética aplicada al turismo.

La **reunió conclou** amb l'agraïment del Secretari Autonòmic de Turisme i president del Comitè a tots per les seues aportacions i emplaçant als presents a la pròxima reunió que, en format taller, tindrà lloc al setembre a manera de reflexió interna prèvia a escometre el pla de treball del Comitè per al període setembre 2021- desembre 2022.

Sense més assumptes que tractar, i sent les 13 h del dia indicat a l'inici d'aquesta acta, es dona per finalitzada la reunió.

DILIGÈNCIA per a fer constar que la present acta va ser remesa a tots els membres del Comitè d'Ètica del Turisme per correu electrònic en data 14 de juliol de 2021, havent-se recollit en ella totes les observacions formulades per aquests.

La **reunión concluye** con el agradecimiento del Secretario Autonómico de Turismo y Presidente del Comité a todos por sus aportaciones y emplazando a los presentes a la próxima reunión que, en formato taller, tendrá lugar en septiembre a modo de reflexión interna previa a acometer el plan de trabajo del Comité para el periodo septiembre 2021-diciembre 2022.

Sin más asuntos que tratar, y siendo las 13 h del día indicado al inicio de esta acta, se da por finalizada la reunión.

DILIGENCIA para hacer constar que la presente acta fue remitida a todos los miembros del Comité de Ética del Turismo por correo electrónico en fecha 14 de julio de 2021, habiéndose recogido en ella todas las observaciones formuladas por estos.

València, julio 2021

El President del Comitè d'Ètica del Turisme
de la Comunitat Valenciana

El Secretari del Comitè d'Ètica del Turisme
de la Comunitat Valenciana